

INFORMACJA DODATKOWA

Budowa nowego budynku oraz rozbudowa istniejącego budynku Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie – założenia architektoniczne

Projekt rozbudowy siedziby Akademii Sztuk Pięknych na warszawskim Powiślu (ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 37/39) został wyłoniony w konkursie architektonicznym w czerwcu 2008 r. Autorem projektu jest zespół projektantów Jems Architekci Sp. z o.o.

Najważniejsze założenia projektowe realizowane zarówno w pracy konkursowej jak i późniejszych fazach projektu to :

- przywrócenie charakteru i wyeksponowanie północnej fasady historycznego gmachu ASP, zniszczonej przez powojenne przebudowy;
- próba integracji szkoły z systemem zielonych terenów publicznych nad Wisłą, stworzenie atrakcyjnej przestrzeni społecznej służącej integracji „otwartej” szkoły artystycznej z miastem;
- uzupełnienie zabudowy bulwaru w harmonii z jego specyficzną artykulacją, tektoniką i nastrojem.

Niemal równie istotne było dążenie do integracji wewnętrznych struktur przestrzennych obiektów, które w sposób oczywisty należą do dwóch różnych epok.

Jak podkreślała autorzy: *„Projekt jest ilustracją podejścia do problematyki obecności nowej architektury w historycznym otoczeniu. Ta nowa architektura nie musi być wcale zupełnie „neutralna” w wyrazie, tworzyć jedynie „tła” czy „ram” dla zabytkowego obiektu. Zabytek nie powinien się stać zakonserwowanym muzealnym eksponatem, takie podejście byłoby w swej istocie głęboko „ahistoryczne”. Ani architekci, ani konserwatorzy nie powinni ignorować historii jako żywego i dynamicznego procesu, który nie da się „zamrozić”. Architektura w swej najgłębszej istocie nie jest sztuką kompromisu, nie należy zacierać granic między tym co stare i tym co nowe poprzez rekonstrukcje czy rozmaite propozycje „w pół drogi”. Projekt ASP jest próbą zaistnienia nowego obiektu wśród budowli zróżnicowanych stylistycznie, w możliwie najbardziej naturalny sposób.”*

Rys historyczny istniejącego gmachu

Budynek Akademii Sztuk Pięknych przy Wybrzeżu Kościuszkowskim w Warszawie wzniesiony został wg projektu Alfonsa Gravieria w latach 1911-14 ze środków fundacji Kierbedziów. Na zdjęciach z lat międzywojennych widzimy okazały gmach z interesującą wczesnomodernistyczną fasadą północną usytuowaną pod kątem ok. 45 stopni do ogrodzenia oddzielającego ogród szkoły od bulwaru. Szczególnie charakterystyczna była pionowa artykulacja tej fasady, z wykuszami o drobnych podziałach (podobnymi do szkoły artystycznej w Glasgow Mackintosha), ujętymi w rytm zdwojonych pilastrów. Czytelna była tu także inspiracja budowlami Perreta. Niezwykłą atmosferę utrwaliły fotografie wysokich wnętrz hallu

wejściowego i pracowni o silnie wertykalnym układzie przeszkleń wykuszy i łagodnym, rozproszonym świetle, na tle którego ustawiono ciemne kawalety i sztalugi.

Po wojnie gmach nadbudowano o jedną kondygnację, fasadę pozbawiono wykuszy i okien z drobnymi podziałami, wewnątrz hali podzielono na szereg małych pomieszczeń. Ogrodzenie od ulicy nadbudowano – stało się ono ścianą baraku, który przesłania widok nad północną fasadę głównego budynku. Z tego powodu główny korpus gmachu szkoły nie istnieje praktycznie w świadomości warszawiaków. Po obu stronach budynku powstała (w latach międzywojennych i po wojnie) zwarta uliczna zabudowa o wieloplanowych, eleganckich, wielkomijskich, modernistycznych fasadach.

Najważniejsze zmiany

Jedną z podstawowych decyzji projektowych było rozstrzygnięcie, czy lepsze jest zachowanie parterowej zabudowy wzdłuż ulicy i usytuowanie intensywnego programu w głębi działki i pod ziemią, czy też kontynuacja bulwarowej skali pierzei ulicznej z pokazaniem w perspektywie otwartego do ulicy wąskiego dziedzińca historycznej fasady. Ostatecznie zdecydowano się na wersję drugą, która w pełni pozwala wyeksponować największy walor starego obiektu – jego elewację o pionowej artykulacji – i kontynuuje zabudowę pierzei bulwaru, sytuując w niej budynek o niekomercyjnej, wyjątkowej estetyce. Fasady historycznej zostanie przywrócony (choć nie dosłownie) jej dawny charakter (wykusze o podobnych podziałach, dwuspadowy dach).

Wydrążony w bloku zabudowy wąski dziedziniec w formie gładkiego, w dużym stopniu przeszklonego „sopla”, stanie się oprawą wejścia do nowego budynku. Będzie się też wiązał z przestrzeniami publicznymi parku nad Wisłą (stając się min. przestrzenią dla plenerowych ekspozycji). W parku powstać ma w przyszłości obiekt mieszczący przestrzenie wystawiennicze i bibliotekę uczelni. W konkursowym projekcie został on potraktowany jako ogrodowy, przeszklony pawilon z dachem uformowanym w formie pokrytej zielenią doliny, przez którą można przejść w kierunku Wisły. Miejsce to ma stać się widownią rozmaitych akcji artystycznych realizowanych przez studentów ASP, a także kontynuacją urbanistycznego założenia pasa nadwiślańskiego.

Historyczny gmach ma bardzo czytelne i uporządkowane plany. W nowym skrzydle, ze względu na zupełnie odmienną strukturę przestrzenną każdej kondygnacji zaproponowano pewien wspólny mianownik w postaci ukierunkowania podziału wewnątrz równoległe do ulicy w kierunku dziedzińca. Taki szkielet powtarza w pewnym stopniu zasadę budowy planu budynku Graviera. Pracownie rzeźby na parterze zostały potraktowane jako wysokie, wieloprzestrzenne hale dające możliwość elastycznych podziałów wtórnych i aranżacji. Są one utrzymane w surowym, nieco warsztatowym, charakterze, z betonowymi ścianami i żebrowymi stropami. Pod dziedzińcem wejściowym zaprojektowano hall – miejsce spotkań i wystaw – połączone z kawiarnią i doświetlone umieszczonymi w poziomie posadzki prostokątnymi świetlikami. Nad pracowniami zlokalizowano sale dydaktyczne, a na ostatniej kondygnacji aulę (salę wykładową i teatralną) na 300 osób połączoną ze studium scenografii. Racjonalne rozmieszczenie programu użytkowego (zweryfikowanego w negocjacjach z mieszkańcami sąsiedniej posesji) pozwoliło na uniknięcie głębokiego fundamentowania, co dla zabytkowego budynku posadowionego na palach stanowiłoby poważne zagrożenie.

Nowy gmach

Fasada budynku od strony Wybrzeża Kościuszkowskiego miała być spójnym dopełnieniem dla istniejących tam obiektów. Z dążenia do harmonijnego powiązania z pozostałymi budynkami w pierzei wynika jej dwuplanowość i horyzontalne pasy pionowych otworów. Jej zasadnicza struktura to forma półprzezroczystej membrany, w której umieszczono trzy wielkoskalowe otwory – witryny. Wielkie okna dające wgląd do najciekawszych wnętrz są z drugiej strony (od środka budynku) obramieniami widoków na rzekę i park. Pomysł na fasady ewoluował, drobne prefabrykowane elementy pracy konkursowej zastąpiła lana warstwami ściana z poziomymi szczelinami a następnie układ stropów – pótek z filigranowymi poziomymi podziałami.

Ostatecznie zdecydowano, że uczelnia artystyczna musi mieć odmienny, mniej formalny, spontaniczny wyraz. W przeciwieństwie do „grzecznych”, uporządkowanych, piaskowcowych elewacji obok, zaproponowano mięsistą ścianę z eksponującego kruszywo betonu architektonicznego (o zbliżonej do sąsiadów kolorystyce). Ściana ta operuje mieniącym się rytmem elewacyjnych modułów ustawionych pod niewielkim kątem do ulicy (jest niemal „ulepiona”). Jej głęboko osadzone, wąskie pionowe otwory skonstrastowane są z trzema horyzontalnymi witrynami – oknami do hallu wejściowego, foyer auli i pracowni rzeźby. Witryny te szklone są w licu zewnętrznym ściany i są rodzajem okna na świat, obrazami ukazującymi życie szkoły. Taka dość pełna, chropowata elewacja okala nowy gmach z trzech stron. Jedynie w wąskim dziedzińcu, gdzie zależało autorom projektu na integracji przestrzeni publicznych nowego gmachu ze starym, zamienia się w gładką „podszewkę” podwójnej przeszklonej ściany. Oszczędne operowanie szkłem jest wyrazem przekonania, że dzisiaj kojarzy się ono bardziej z niedostępnymi budowlami korporacyjnych biurowców, niż otwartymi publicznymi obiektami.

Wycofana z lica elewacji ulicznej bryła auli obleczona jest panelami z siatek tytanowo-cynkowych. Ten materiał wiąże nowe skrzydło budynku ze starym, w którym z blachy takiej wykonano ostatnie dwie poddaszowe kondygnacje. Z podobnych siatek zaprojektowano też bramy wjazdowe.

Nowa inwestycja zapewni sprawne funkcjonowanie ASP w Warszawie oraz jej rozwój, a w szczególności zagwarantuje odpowiednie warunki lokalowe dla Wydziału Rzeźby, Wydziału Sztuki Mediów i Scenografii, tworzonego Wydziału Zarządzania Kulturą Wizualną, Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki oraz Międzyuczelnianego Instytutu Konserwacji (w przyszłości Europejskiego Centrum Konserwacji). Realizacja projektu spowoduje zmiany jakościowe i ilościowe w ofercie edukacyjnej ASP w Warszawie, pozwalając na realizację szeregu nowych przedsięwzięć oraz zwiększenie skali dotychczasowej działalności.

Podstawowe dane dotyczące inwestycji

Całkowita wartość projektu realizowanego przez Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie wynosi dokładnie 65 542 248,26 zł. Projekt odpowiada ściśle kryteriom działania 11.3 „Infrastruktura szkolnictwa artystycznego” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w którym przewidziano do realizacji projekty polegające w szczególności na budowie, rozbudowie oraz remontach szkół i uczelni artystycznych. Projekt pn. „Budowa nowego budynku oraz rozbudowa istniejącego budynku Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie” dofinansowany został z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (kwota:

41 142 507,79 zł – 62,77%) oraz otrzymał dotację celową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (kwota: 24 399 740,47 zł – 37,23%).

<u>Autor projektu architektonicznego:</u>	Jems Architekci Sp. z o.o. (Warszawa)
<u>Inwestor zastępczy:</u>	Project Management Intertecno Sp. z o.o. (Warszawa)
<u>Generalny wykonawca:</u>	konsorcjum firm: Przedsiębiorstwo Budowlano Usługowe DORBUD S.A. (Kielce) oraz Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe INTERBUD WEST Sp. z o.o. (Gorzów Wielkopolski)

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie – najważniejsze dane:

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie jest jedną z siedmiu państwowych uczelni wyższych w Polsce, kształcących w zakresie sztuk pięknych. W roku akademickim 2010/2011 studiuje na niej, w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, 1320 studentek i studentów, na siedmiu wydziałach: Wydział Malarstwa, Wydział Rzeźby, Wydział Grafiki, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, Wydział Architektury Wnętrz, Wydział Wzornictwa, Wydział Sztuki Mediów i Scenografii.

Więcej informacji udzielają:

Katarzyna Blesznowska
Rzecznik Prasowy
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
ul. Krakowskie Przedmieście 5, 00-068 Warszawa
tel. 22 320 02 72, 515 06 37 68
e-mail: katarzyna.blesznowska@asp.waw.pl

Barbara Stępień
Reputation Managers Sp. z o.o.
ul. Dygasińskiego 44, 01-603 Warszawa
tel. 22 887 07 28, 509 61 77 88
e-mail: barbara.stepien@reputacja.com.pl; asp@reputacja.com.pl